

การพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ

THE DEVELOPMENT OF MEASUREMENT AND EVALUATION SKILLS OF SECOND YEAR STUDENTS UNDERGRADUATE AT PHATTHALUNG COLLEGE OF DRAMATIC ARTS THROUGH COMPETENCY-BASED LEARNING MANAGEMENT MODEL

ดร.กัลยาณี ยังสังข์

วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Dr.Kunlayanee Youngsang

Phatthalung College of Dramatic Arts Bunditpatanasilpa Institute

Corresponding Author E-mail : krunoy2564@gmail.com

(Received : July 24, 2025; Edit : August 7, 2025; accepted : August 16, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ เพื่อศึกษาผลการใช้ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ ในการพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน โดยขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ และ 3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ จากการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและกรณีศึกษา การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษาและสถานการณ์ที่กำหนด การมอบหมายกิจกรรมกลุ่ม การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลผ่านกิจกรรมที่กำหนด และการฝึกการกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินจากกิจกรรมที่กำหนด

2. ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับดีมาก และผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการวัดและประเมินผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 30.83

3. จากผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ช่วยพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนมีคิดเห็นว่าการเรียนรู้นี้มีความสุข และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ, ทักษะการวัดและประเมินผล

Abstract

This research aims to develop a model, to study the results of its use, and to study the satisfaction of the competency-based learning model in developing students' measurement and evaluation skills. The research process is divided into 3 steps: 1) Development of competency-based learning management model develops students' measurement and evaluation skills according to desired characteristics. 2) Studying a result of using the competency-based learning management model develops students' measurement and evaluation skills according to desired characteristics and 3) Studying of learner satisfaction with competency-based learning model

The research finding were:

1 . The competency-based learning management model develops students' measurement and evaluation skills consisted of 6 components namely learning through activities and case studies; self-directed study; practical learning from case studies and specified situations; group activities; statistical data analysis skills related to measurement and evaluation; Practical activities for setting guidelines for measurement and evaluation.

2. After using the competency-based learning management model develops students' measurement and evaluation skills, it was found that the learners had an average evaluation result 3.60, which is excellent And the learners had higher results in the assessment of measurement and evaluation skills after learning than before learning, with an average percentage of progress equal to 30.83.

3 The results of student interviews regarding satisfaction with the competency-based learning management model develops students' measurement and evaluation skills, students were satisfied with an activity of this model contributes to develops skills related to educational measurement and evaluation; develop skills in working with others; develop self-direct skills, in addition to the learning activities were fun and various.

Keyword : competency-based learning, measurement and evaluation skills

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปรับจากการเรียนโดยเน้นความรู้จากชุดความรู้ที่มีความชัดเจน สามารถพิสูจน์ได้ เป็นการเรียนรู้จากความรู้ที่ยังไม่ชัดเจน ไม่แม่นยำและมีความคลุมเครือ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้ทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ แร่งบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจที่สำคัญ และส่งผ่านแร่งบันดาลใจเหล่านี้ไปยังผู้อื่น และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าในศตวรรษที่ผ่านมาจะให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) แต่สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ความหมายของคำว่าอ่านออกเขียนได้ที่เราคุ้นเคยกันอาจไม่เพียงพออีกต่อไป โดยจุดอ่อนของการศึกษาไทย คือ ผู้เรียนยังขาดทักษะที่สำคัญต่อชีวิต แต่ได้แค่วิชาเพียงเพื่อเอาไปตอบข้อสอบ ดังนั้นสิ่งที่ครูต้องให้ความสำคัญ คือ ต้องสร้างให้ลูกศิษย์เกิดความเป็นมนุษย์ ทักษะการเรียนรู้ และแร่งบันดาลใจ นอกจากนี้การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องก้าวผ่านคำว่าทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ถึงแม้ความรู้ที่อยู่ในการปฏิบัตินั้น จะเป็นความรู้ที่ไม่ชัดเจน แต่ผู้เรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด และมีความซับซ้อนมากที่สุดเช่นกัน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับการดำรงชีวิตในยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (นพพร ชลารักษ์, 2558 : 64-71)

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญ โดยมุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียน ทั้งในส่วนของความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ในภาพรวม การใช้ในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่ จัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำใช้การได้จริง ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ใช่เรียนเพื่อรู้เท่านั้น นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ โดยมีชุดของเนื้อหา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นในการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการ ในระดับที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้จริง รวมทั้งเป็นการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานใด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งหลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นการปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยนจากการรับความรู้ ในลักษณะเฉื่อย หรือไม่ตื่นตัว (passive) เป็นการเรียนรู้เชิงรุกหรือการตื่นตัว ที่จะเรียนรู้ (active) เพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนต้องเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ เป็นผู้ลงมือทำสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563 : 5-6)

การวัดผล หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการกำหนดตัวเลขให้กับคุณลักษณะต่างๆ ของคน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีกฎเกณฑ์ คือ จะต้องดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เป็นระเบียบแบบแผน โดยมีเครื่องมือช่วยวัด ซึ่งจะทำให้ตัวเลขใช้แทนลักษณะของสิ่งที่เราต้องการ และการประเมินผล หมายถึง การนำเอาผลจากการวัดหลายๆ ครั้งมาสรุป ติราคาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า สูง ต่ำ ดี เลว อย่างไร (อัครเดช เกตน์ และคณะ, 2559) ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนหนึ่งๆ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอนเป็นระยะๆ (formative evaluation) เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีคุณสมบัติหรือเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตรง ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ กระบวนการวัดและประเมินผลนี้จะพยายามทำให้ได้ข้อมูลจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ และตัดสินใจว่า การสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่ (summative evaluation) นำผลการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ในการจัดลำดับเลื่อนชั้นเรียนและพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป การเรียนการสอนหากไม่มีการวัดและประเมินผลแล้ว ผู้สอนก็ไม่ทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ไม่ทราบว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ หากต้องการ พัฒนา ปรับปรุงแก้ไข จะปรับปรุงพัฒนาตรงจุดไหน อย่างไร (สมชาย รัตนทองคำ, 2554 : 146 - 148)

วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถานศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาชีพ เฉพาะ ถึงระดับปริญญาตรี ดำเนินการเรียนการสอนหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านดนตรีไทย ดนตรีสากล และนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งส่งเสริมการวิจัย สร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม เป็นศูนย์กลาง บริการทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์ พัฒนา สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ตามปรัชญาของสถาบัน ครูดี ครูเก่ง ที่เรื่องปัญญา มีความเป็นเลิศด้านศิลปะ ทั้งนี้ปัจจุบันได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนทางด้านดนตรีนั้นได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนภายใต้

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตครูที่มีความรู้ ทักษะ และเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์และดนตรี สามารถคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์งานศิลป์ เป็นครุคนตรีที่สามารถถ่ายทอดและประยุกต์ความรู้ มีความเป็นเลิศในศาสตร์ด้านดนตรี สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และหรืองานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และบูรณาการความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้ มีความสามารถในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีความพร้อมในการร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ มีความสามารถในการสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง, 2562 : 8 - 10)

การจัดการเรียนการสอนภายใต้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุงนั้น ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประเมิน ตามสภาพจริง การประเมินภาคปฏิบัติ และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน มีการฝึกปฏิบัติการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน การตัดสินผลการเรียน และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง, 2562 : 8 - 10)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนที่หน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (300-21007) ของผู้เรียนในระดับชั้นปีที่ 2 พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะการวัดและการประเมินผล ตลอดจนถึงการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ต้องเมื่อไปฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จึงมีความสนใจว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐานมาเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่คาดหวังของรายวิชาและหลักสูตร มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้แก่รายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ และดำเนินการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย

- 1) ดำเนินการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง เพื่อพิจารณาความมุ่งหวัง และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา
- 2) ดำเนินการศึกษารายละเอียดของรายวิชา (Course Specification) หรือ มคอ.3 ของรายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง
- 3) วิเคราะห์สมรรถนะหลักและสมรรถนะรองตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา
- 4) วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และบริบทของผู้เรียน
- 5) กำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามสมรรถนะหลักและสมรรถนะรองตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา
- 6) ตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมโดยผู้สอนรายวิชาการวัดและประเมินผล สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์และคณะศิลปศึกษา จำนวน 13 ท่าน และวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
- 7) ปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้แก่ผู้สอนรายวิชาการวัดและประเมินผล สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์และคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 13 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดย

1. เป็นแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมที่พัฒนามาจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. นำแบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของข้อความ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย ในการปรับปรุงการใช้ภาษา และรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมที่กำหนด โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินสมรรถนะหลักและสมรรถนะรองตามจุดมุ่งหมายของรายวิชา ภายหลังรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้แบบประเมินทักษะและแบบประเมินคุณลักษณะ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ dependent t-test

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ทั้งหมดที่ศึกษา

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รายวิชาการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ จำนวน 45 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ แบบประเมินทักษะการวัดและประเมินผลของนักศึกษา โดย

1. เป็นแบบประเมินทักษะที่พัฒนามาจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในขั้นตอนตามที่ได้กล่าวมาแล้ว
2. นำแบบประเมินทักษะที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของข้อคำถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย ในการปรับปรุงการใช้ภาษา และรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบประเมินทักษะไปทดลองประเมิน เพื่อพิจารณาความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม
4. ปรับปรุงแก้ไขและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ dependent t-test

การแปลผล

- 3.51 – 4.00 หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการวัดและประเมินผลในระดับ ดีมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการวัดและประเมินผลในระดับ ดี
1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการวัดและประเมินผลในระดับ ปานกลาง
1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการวัดและประเมินผลในระดับ ปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้การจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ทั้งหมดที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 45 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ทั้งหมดที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รายวิชาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 10 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ โดย

1. เป็นแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนามาจากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนของข้อคำถาม เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย ในการปรับปรุงการใช้ภาษา และรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์ เพื่อพิจารณาความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถามการสัมภาษณ์
4. ปรับปรุงแก้ไขและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เรียนแล้วเสร็จ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดำเนินการสรุปผลโดยใช้การจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) แบบการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าหลักในการพิจารณาข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและกรณีศึกษา เป็นการมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติผ่านการทำใบงานที่ได้รับมอบหมาย การศึกษารายกรณี และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน

1.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการมอบงานเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดและให้ข้อเสนอแนะ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน พร้อมทำการฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลจากใบงานหรือกรณีศึกษา

1.3 การฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษาและสถานการณ์ที่กำหนด เป็นการฝึกปฏิบัติการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล (Rubric Scores) มีการฝึกทักษะในการประเมินผลในประเภทต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดให้มีการฝึกการตรวจสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนจากกรณีศึกษา และสถานการณ์ที่กำหนด

1.4 การมอบหมายกิจกรรมกลุ่ม เป็นการมอบหมายงานในการทำกิจกรรมกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล โดยผู้สอนทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำแนะนำ

1.5 การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลผ่านกิจกรรมที่กำหนด เป็นการกำหนดกิจกรรมในการฝึกทักษะการคำนวณค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ได้แก่ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าความสอดคล้อง (IOC) และการฝึกการคำนวณเพื่อตัดเกรดอิงกลุ่ม

1.6 การฝึกการกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินจากกิจกรรมที่กำหนด เป็นการกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินจากใบงานที่กำหนด รวมถึงการฝึกให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผ่านกรณีศึกษา หรือจากสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนรายวิชาการวัดและประเมินผล สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ และคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนรายวิชาการวัดและประเมินผล สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ และคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประเด็นที่ประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
1. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ	4.57	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษา	4.65	0.48	มากที่สุด

3. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจน	4.67	0.48	มากที่สุด
4. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีการออกแบบกิจกรรมที่เสริมสร้างสมรรถนะทางการวัดและประเมินผลให้แก่ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม	4.78	0.51	มากที่สุด
5. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดสามารถสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลให้แก่ผู้เรียนได้	4.58	0.45	มากที่สุด
6. กิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดมีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และไทยแลนด์ 4.0	4.72	0.51	มากที่สุด
รวม	4.66	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สอนรายวิชาการวัดและประเมินผล สังกัดวิทยาลัยนาฏศิลป์ และคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมในภาพรวมในระดับมากที่สุด โดยมีผลการประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็นที่ประเมิน

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ตารางที่ 2 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

ประเด็นที่ประเมิน	$\bar{X}$	SD.	ความหมาย
1. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้านพุทธิพิสัย	3.58	0.50	ดีมาก
2. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้าน ทักษะพิสัย	3.71	0.46	ดีมาก
3. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้านจิตพิสัย	3.60	0.50	ดีมาก
4. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้านพุทธิพิสัย	3.71	0.46	ดีมาก
5. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้าน ทักษะพิสัย	3.73	0.45	ดีมาก
6. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้านจิตพิสัย	3.58	0.50	ดีมาก
7. ทักษะหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลแต่ละชนิด	3.76	0.43	ดีมาก
8. ทักษะการออกแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.44	0.50	ดี
9. ทักษะการออกแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริง	3.76	0.43	ดีมาก
10. ทักษะการนำผลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์ผล	3.82	0.39	ดีมาก
11. ทักษะการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล (Rubric Scores)	3.09	0.29	ดี
12. ทักษะการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.80	0.40	ดีมาก
13. ทักษะการนำเสนอผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล	3.82	0.39	ดีมาก
14. ทักษะการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	3.11	0.32	ดี
รวม	3.61	0.43	ดีมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับดีมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายประเด็นที่ประเมิน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 11 ทักษะ และผู้เรียนมีทักษะอยู่ในระดับดี จำนวน 3 ทักษะ

ตารางที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง

ประเด็นที่ประเมิน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ร้อยละความก้าวหน้า
1. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้านพุทธิพิสัย	2.45	3.58	28.25
2. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้าน ทักษะพิสัย	2.48	3.71	30.75
3. ทักษะการเลือกเครื่องมือในการวัดและประเมินที่เหมาะสม ด้านจิตพิสัย	2.45	3.60	28.75
4. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้านพุทธิพิสัย	2.53	3.71	29.5
5. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้าน ทักษะพิสัย	2.51	3.73	30.5
6. ทักษะการสร้างและพัฒนาเครื่องในการวัดและประเมินผล ด้านจิตพิสัย	2.58	3.58	25
7. ทักษะการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลแต่ละชนิด	2.61	3.76	28.75
8. ทักษะการออกแบบการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.54	3.44	22.5
9. ทักษะการออกแบบการวัดและประเมินตามสภาพจริง	2.56	3.76	30
10. ทักษะการนำผลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์ผล	2.46	3.82	34
11. ทักษะการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล (Rubric Scores)	2.41	3.09	17
12. ทักษะการตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.38	3.80	35.5
13. ทักษะการนำเสนอผลที่ได้จากการวัดและประเมินผลมาพัฒนาการเรียนการสอน	2.36	3.82	36.5
14. ทักษะการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน	2.30	3.11	20.25
รวม	2.38	3.61	30.83

จากตารางที่ 3 พบว่า ภายหลังจากใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการวัดและประเมินผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 30.83

4. ผลการสัมภาษณ์ผู้เรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ช่วยพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนมีคิดเห็นว่าการเรียนรู้นี้มีความสุข สนุกสนาน และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย

1.1 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและกรณีศึกษา เป็นการมอบหมายให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติผ่านการทำงานที่ได้รับมอบหมาย การศึกษารายกรณี และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน เป็นเพราะว่าการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมและกรณีศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวข้องได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของอนุสร หงส์ขุนทด ที่ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐานที่มีลักษณะสำคัญที่เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน เน้นการปฏิบัติเอื้อให้เกิดการเรียนรู้และการฝึกฝนแก้ปัญหา นำไปสู่สมรรถนะ (อนุสร หงส์ขุนทด, 2564)

1.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการมอบงานเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดและให้ข้อเสนอแนะ มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน พร้อมทำการฝึกวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากใบงาน หรือกรณีศึกษา เป็นเพราะว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน ฝึกคิด ฝึกการวิเคราะห์ การสืบค้น และนำมาคัดกรองเพื่อสร้างข้อสรุปด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น ช่วยเสริมสร้างทักษะในการสืบค้น การค้นหาแหล่งข้อมูล และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของภัทรานิษฐ์ โสมาศรี ที่ได้อธิบายถึง การศึกษาฐานสมรรถนะว่าเป็นการประเมินผลผู้เรียนจาก “สมรรถนะ” โดยการประเมินผู้เรียนจากพฤติกรรม ซึ่งต้องมีการกำหนดกรอบสมรรถนะหลักที่มีการนิยามของแต่ละสมรรถนะ และพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความชัดเจน ทำให้การเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำมากกว่าแค่เรียนรู้จากตำราเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน (ภัทรานิษฐ์ โสมาศรี, 2563)

1.3 การฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษาและสถานการณ์ที่กำหนด เป็นการฝึกปฏิบัติการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวัดและประเมินผลทั้งทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และการกำหนดเกณฑ์การประเมินผล (Rubric Scores) มีการฝึกทักษะในการประเมินผลในประเภทต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดให้มีการฝึกการตรวจสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนจากกรณีศึกษา และสถานการณ์ที่กำหนด เป็นเพราะว่า การฝึกปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ได้ฝึกประสบการณ์ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งช่วยในการเสริมสร้างประสบการณ์จริงให้แก่ผู้เรียน สร้างความคุ้นชินและการจดจำในกระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้เรียนได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ นพ พนม เกตุมาน ที่ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะส่วนหนึ่งคือการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐานจะช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ ได้สัมผัส และได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ก่อให้เกิดเกิดความสำเร็จในระหว่างการจัดการเรียนรู้ (นพ พนม เกตุมาน, 2564)

1.4 การมอบหมายกิจกรรมกลุ่ม เป็นการมอบหมายงานในการทำกิจกรรมกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล โดยผู้สอนทำหน้าที่กำกับดูแลและให้คำแนะนำ เป็นเพราะว่า การทำกิจกรรมกลุ่มจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างสมรรถนะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเป็นผู้นำ และการเป็นผู้ตามที่ดีให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งเสริมสร้างทักษะการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ นพ พนม เกตุมาน ที่ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกด้านบวก สนุก ตื่นเต้น ทำหาย อยากรู้อยากทำ สร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ต่อเพื่อน และต่อผู้สอน และยังมีส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน (นพ พนม เกตุมาน, 2564)

1.5 การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลผ่านกิจกรรมที่กำหนด เป็นการกำหนดกิจกรรมในการฝึกทักษะการคำนวณค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล ได้แก่ ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าความสอดคล้อง (IOC) และการฝึกการคำนวณเพื่อตัดเกรดอิงกลุ่ม เป็นเพราะว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติถือเป็นเนื้อหาการเรียนรู้ส่วนหนึ่งที่สำคัญในการวัดและประเมินผลที่ผู้สอนจะต้องมีการเสริมสร้างให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ด้านสถิติกับทักษะการวัดและประเมินผลในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดที่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวถึงแนวคิดของการจัดการสอนฐานสมรรถนะว่าในการออกแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะนั้นจะต้องวิเคราะห์ว่าผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นสำเร็จได้ ทำให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดภาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการทำงาน รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรมีในการดำเนินการในสิ่งนั้น ให้ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของ สุวทนา สงวนรัตน์ และ ชวน ภาวังกุล ที่มีแนวทางในการบูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยนำสมรรถนะหลักหลายสมรรถนะเป็นตัวตั้ง และวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องแล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้อย่างเป็นองค์รวมโดยเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ (สุวทนา สงวนรัตน์ และ ชวน ภาวังกุล, 2564)

1.6 การฝึกการกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินจากกิจกรรมที่กำหนด เป็นการกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินจากใบงานที่กำหนด รวมถึงการฝึกให้ผู้เรียนมีการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการวัดและประเมินผ่านกรณีศึกษาหรือจากสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งการดำเนินการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการฝึกแนวทางในการวัดและประเมินผลจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวัดและประเมินผลในส่วนต่างๆ ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งในการกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกและการหาคุณภาพของเครื่องมือ การวัด ประเมิน การสร้างการ การสรุปผล ตลอดจนการนำผลการประเมินสะท้อนกลับไปสู่ผู้เรียนและนำไปใช้ประโยชน์ สามารถประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์จริงต่อไป สอดคล้องกับ แนวคิดที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นเป้าหมาย คือ มุ่งเน้นผลที่จะเกิดกับผู้เรียนซึ่งก็คือ ความสามารถของผู้เรียนในกาประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง เรียนรู้ เพื่อให้สามารถใช้งานได้จริงในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง เป็นการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์ ไม่ใช่การเรียนเพื่อรู้เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

2. ภายหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีผู้เรียนที่มีทักษะในการวัดและประเมินผลในระดับ ดีมาก ร้อยละ 68.89 และอยู่ในระดับ ดี ร้อยละ 31.11 ตามลำดับ และผู้เรียนมีผลการประเมินทักษะการวัดและประเมินผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยร้อยละความก้าวหน้าเฉลี่ยเท่ากับ 30.83 เป็นเพราะว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะที่ผู้สอนกำหนดนั้นผู้สอนได้ดำเนินการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้เรียนที่ได้มีการกำหนดไว้ในหลักสูตร รวมถึงบริบท สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะพื้นฐานของผู้เรียนก่อนดำเนินการกำหนดกิจกรรมที่จะสามารถพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะที่พึงประสงค์และเกี่ยวข้องกับทักษะของรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐานของ รณิชัย สวัสดิ์ และ รัตนะ บัวสนธ์ ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสมรรถนะเป็นฐานจะต้องเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การสำรวจและวินิจฉัยผู้เรียน การสำรวจทรัพยากร จากนั้นจึงจะดำเนินการกำหนดกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการสอน และสื่อการเรียนการสอน ก่อนจะเริ่มดำเนินการสอนตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรมต่อไป (รณิชัย สวัสดิ์ และ รัตนะ บัวสนธ์, 2565) และงานวิจัยของบังอร เสรีรัตน์ ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะแบบผสมรายวิชาสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมในการศึกษาชุมชนหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การเปิดใจพร้อมประสานความคิดเห็นที่แตกต่าง การรักษาความสัมพันธ์อันดี การแก้ปัญหาอย่างสันติ และทักษะการเก็บข้อมูล (บังอร เสรีรัตน์, 2564)

3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ เพื่อพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะที่

เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ช่วยพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้เรียนมีคิดเห็นว่าการเรียนรู้นี้มีความสุขสนุกสนาน และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เป็นเพราะว่า ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบฐานสมรรถนะนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้มีการพูดคุยชี้แจงและสร้างความชัดเจนในการเรียนรู้นี้กับผู้เรียนก่อนเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนนั้นได้มีการออกแบบให้สอดคล้องกับสมรรถนะและทักษะที่ตรงกับความต้องการของรายวิชา สามารถเชื่อมโยงการทำกิจกรรมไปสู่ทักษะที่ต้องการได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้กิจกรรมที่ออกแบบจะเน้นการทำกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมกลุ่ม ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ ได้ฝึกประสบการณ์การสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ กฤษ สิ้นธนะกุล และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์ ที่ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสมรรถนะเชิงรุกบนสภาพแวดล้อมออนไลน์ เพื่อพัฒนานักศึกษาครูคอมพิวเตอร์ศึกษาแบบที่แพคของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบสมรรถนะเชิงรุกบนสภาพแวดล้อมออนไลน์เพื่อพัฒนานักศึกษาครูคอมพิวเตอร์ศึกษาแบบที่แพคของมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ กฤษ สิ้นธนะกุล และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์, 2565) รวมถึงงานวิจัยของ ขนธิ ชำนาญกิจ ที่ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางการใช้ภาษาไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรูแบบร่วมมือ และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หลังได้รับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก (ขนธิ ชำนาญกิจ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะสามารถพัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นผู้สอนทางด้านวิชาการวัดและประเมินผลทางการศึกษารวมถึงรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรนำแนวทางที่ผู้วิจัยใช้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และเสริมสร้างทักษะที่สอดคล้องกับรายวิชาและหลักสูตรให้แก่ผู้เรียน

1.2 ในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แบบฐานสมรรถนะ ผู้สอนจะต้องมีการวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการให้ชัดเจน รวมถึงบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา ก่อนกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องและสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในรูปแบบเชิงปริมาณเพื่อสร้างความชัดเจนในการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรมีการทดลองจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ลักษณะอื่น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้ฐานสมรรถนะมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชนธิ์ ชำนาญกิจ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมฐานสมรรถนะทางด้านการใช้ภาษาไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการสหกิจศึกษา โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นพ พนม เกตุมาน. (2564). การศึกษาฐานสมรรถนะ. ออนไลน์. <https://drpanom.wordpress.com/2021/03/29 /การศึกษาฐานสมรรถนะ-competency-based-education-cbe/> สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565.
- นพพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม – กรกฎาคม 2558. หน้า 64 – 71.
- บังอร เสรีรัตน์ (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนฐานสมรรถนะแบบผสมรายวิชาสำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. ครุศาสตร์สาร. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2564. หน้า 143 – 158.
- ภัทรานิษฐ์ โสมาศรี. (2563). การศึกษาฐานสมรรถนะคืออะไร. ออนไลน์. <https://medium.com/edvisory/การศึกษาฐานสมรรถนะคืออะไร-d3b58487b898>. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2565.
- รณิชัย สวัสดิ์ และรัตนะ บัวสนธิ์. (2565). การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ. วารสารศิลปศาสตร์ราชชมงคล สุวรรณภูมิ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2565). หน้า 187 – 201.
- วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง. (2562). หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (4 ปี) ปรับปรุงพุทธศักราช 2562. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สมชาย รัตนทองคำ. (2554). การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. เอกสารประกอบการสอน 475 788 การสอนทางกายภาพบำบัด ภาคต้นปีการศึกษา 2554. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ กฤษ สันธะกุล และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์. 2565. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสมรรถนะเชิงรุกบนสภาพแวดล้อมออนไลน์ เพื่อพัฒนานักศึกษาครูคอมพิวเตอร์ศึกษาแบบที่แพคของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi ปีที่ 7 ฉบับที่ 6 ประจำเดือนมิถุนายน 2565. หน้า 390 – 408.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- อนุสร หงส์ขุนทด. (2564). การศึกษาฐานสมรรถนะ. ออนไลน์. <https://krukob.com/web/news-14>. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2564.